

Tworzenie jednolitego rynku dla produktów ekologicznych. Poprawa sposobu informowania o efektywności środowiskowej produktów i organizacji

Numer: XLVII
05.06.2013

Wdrażając założenia i cele planu działania na rzecz zasobooszczędnej Europy, Komisja Europejska za pośrednictwem [Komunikatu do Parlamentu Europejskiego i Rady, który ukazał się 9 kwietnia 2013 r. \[COM\(2013\)196 final\]](#) [1] proponuje ogólnounijne metody pomiaru efektywności środowiskowej produktów i organizacji, zachęcając jednocześnie państwa członkowskie i sektor prywatny do ich stosowania.

Większy udział produktów ekologicznych w rynku przynosi nie tylko społeczne korzyści w postaci ograniczenia zmian w środowisku naturalnym i większego zadowolenia konsumentów, ale również, dzięki bardziej efektywnemu wykorzystaniu zasobów naturalnych - potencjalne korzyści dla całej gospodarki. Przedsiębiorstwa działające w sposób ekologiczny ulepszają własne procesy, wywierają wpływ na dostawców i inne podmioty na różnych etapach, włączają ponadto tzw. „myślenie w kategoriach cyklu życia” do swoich strategii i procesu podejmowania decyzji, minimalizując oddziaływanie na środowisko swojej działalności zarówno w bezpośredni, jak i pośredni sposób.

Na podstawie danych Departamentu ds. Biznesu, Innowacji i Umiejętności z 2012 r., wartość światowego rynku „niskoemisyjnych” i ekologicznych towarów i usług szacuje się na 4,2 bln EUR, z czego na UE przypada 21%. Rynek ten rośnie średnio 4% rocznie, rośnie też konkurencja między przedsiębiorstwami w zdobywaniu udziału w tym rynku. Ponadto produkty ekologiczne mogą przyczyniać się do zmniejszenia kosztów produkcji, łatwiej nadają się do recyklingu lub ponownego użycia, dzięki czemu przyczyniają się do lepszego i mniej kosztownego dla całego społeczeństwa gospodarowania odpadami.

Obecnie istnieją różne metody stosowane do pomiaru i analizy porównawczej efektywności środowiskowej, które różnią się między sobą, a ich wyniki są rozbieżne w odniesieniu do tego samego produktu lub organizacji, często też nie są z zasady porównywalne.

Wiele przedsiębiorstw zainteresowanych handlem trans-granicznym napotyka szereg przeszkód w handlu produktami wprowadzanymi do obrotu jako ekologiczne w ramach jednolitego rynku. Przy tym zasada wzajemnego uznawania na jednolitym rynku wydaje się nieskuteczna, gdyż eksporterzy są zobligowani do stosowania krajowych metod informowania zrozumiałych dla konsumentów (np. krajowych systemów oznakowania ekologicznego), tak aby nie znaleźć się w niekorzystnej sytuacji w stosunku do lokalnych producentów.

Ogólnym celem działań w zakresie poprawy sposobu informowania o efektywności środowiskowej produktów i organizacji, a tym samym stworzenia jednolitego rynku dla produktów ekologicznych, jest przede wszystkim ułatwienie wszystkim zainteresowanym stronom, w tym użytkownikom całego łańcucha dostaw, dostępu do jasnych, rzetelnych i porównywalnych informacji. Działania i rozwiązania strategiczne UE w tym obszarze mają na celu większą integrację rynku wewnętrznego, na którym naprawdę ekologiczne produkty i organizacje będą w pełni uznawane przez konsumentów.

Komisja Europejska, na podstawie wyników współpracy z zainteresowanymi podmiotami i kręgami naukowymi, opracowała dwie rzetelne i kompleksowe metody oceny i porównywania efektywności środowiskowej:

- metoda oznaczania śladu środowiskowego produktów (PEF),

- metoda śladu środowiskowego organizacji (OEF).

Metody te wymagają, aby dla celów porównań opracować dodatkowo następujące zasady:

- dotyczące kategorii śladu środowiskowego produktów (PEFCR),
- dotyczące kategorii śladu środowiskowego organizacji (OEFSR).

Metody będą służyć do przełożenia ogólnych przepisów w zakresie metod PEF i OEF na zasady dotyczące konkretnych kategorii produktów lub sektorów, dzięki czemu będzie możliwe porównanie wyników osobnych cech w ramach danej kategorii produktu lub danego sektora.

W porównaniu z innymi dotychczasowymi metodami, metody PEF i OEF przynoszą kilka ważnych ulepszeń, tj.:

- jednoznaczną identyfikację potencjalnych kategorii oddziaływania na środowisko, które należy zbadać w celu przeprowadzenia kompleksowej oceny cyklu życia;
- wymóg kwantyfikacji jakości danych,
- ustalenie minimalnych wymagań dotyczących jakości danych,
- jaśniejsze instrukcje w zakresie traktowania niektórych krytycznych aspektów badania LCA (np. takich jak przydział, recycling).

W ramach tej inicjatywy, proponuje się trzyletni etap testowania, podczas którego zainteresowane strony wraz

z KE ocenią skuteczność proponowanych metod oraz możliwość ich wykorzystania na całym jednolitym rynku. Okres testów powinien rozpocząć się tuż po przyjęciu komunikatu, natomiast otwarte zaproszenie do dobrowolnego udziału w inicjatywie zostanie opublikowane przez Komisję na stronach internetowych poświęconych śladowi środowiskowemu produktu i śladowi środowiskowemu organizacji:

http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm [2]

http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm [3].

Do udziału w opracowaniu zasad regulujących poszczególne grupy produktów i sektory zaproszone zostaną przedsiębiorstwa, organizacje branżowe i organizacje zrzeszające zainteresowane strony z UE i spoza UE.

Wyniki testów będą podlegały procedurze niezależnej oceny wzajemnej, podczas której uwzględnione zostaną również metody alternatywne. W przypadku pozytywnego zakończenia testów, Komisja przeprowadzi dalsze konsultacje z zainteresowanymi stronami na temat najlepszego sposobu uzyskania korzyści z tej inicjatywy, na przykład dzięki lepszemu projektowaniu i etykietowaniu produktów.

Ponadto na zasadzie dobrowolności zalecono stosowanie powyższych metod pomiaru efektywności środowiskowej przez cały okres życia państwom członkowskim, przedsiębiorstwom, organizacjom prywatnym oraz kręgom finansowym.

KE sformułowała również zbiór zasad, które należy stosować przy podawaniu informacji o efektywności środowiskowej produktów i organizacji, do których należą m.in.: przejrzystość, dostępność i przystępność, wiarygodność, kompletność, porównywalność oraz jasność.

Po etapie pilotażowym KE dokona oceny postępów, a następnie podejmie decyzję o drugim etapie prac, który stanowić będzie rozwinięcie pogłębionej oceny wyników trzyletniego okresu testów oraz dodatkowych działań podejmowanych w oparciu o komunikat i zalecenie. W oparciu o tę ocenę Komisja podejmie decyzję w sprawie dalszych zastosowań – w ramach polityki – metody śladu środowiskowego produktu i metody śladu środowiskowego organizacji.

Omawiane działania przyczyniają się do realizacji Planu działania na rzecz zasobooszczędnej Europy, zwłaszcza części tego planu dotyczącej zrównoważonej konsumpcji i produkcji. Planowane prace

obejmują przede wszystkim ustanowienie wspólnego podejścia opartego na ocenie całego cyklu życia, umożliwiające państwom członkowskim oraz sektorowi prywatnemu ocenę efektywności środowiskowej produktów, usług, przedsiębiorstw, informowanie o niej i jej porównywanie, a także udostępnianie pełniejszych informacji na temat śladu środowiskowego produktów.

inż. Małgorzata Głowacz
m.glowacz[at]itb.pl
Instytut Techniki Budowlanej

Adres URL źródła: <http://www.zb.itb.pl/informator/tworzenie-jednolitego-ryнку-dla-produktow-ekologicznych-poprawa-sposobu-informowania-o>

Odnosińki:

- [1] http://www.zb.itb.pl/files/zb/com2013_0196en01.pdf
- [2] http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm
- [3] http://ec.europa.eu/environment/eussd/corporate_footprint.htm